

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات
و کنوانسیون‌های تابعیت



تدوین:
مهدی نریمان پور

انتشارات چتر دانش

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات و کنوانسیون‌های تابعیت/تدوین مهدی نریمان‌پور.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۳۰۷ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۶-۲۶۳-۴۱۰-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا	
موضوع	: تابعیت -- ایران
موضوع	: Citizenship -- Iran
موضوع	: تابعیت
موضوع	: Citizenship
موضوع	: حقوق بین‌الملل خصوصی -- تابعیت
موضوع	: Conflict of laws -- Citizenship
شناسه افزوده	: نریمان‌پور، مهدی، ۱۳۷۱-، گردآورنده
رده بندی کنگره	: KMH۵۱۸/۷/آ۲۸۱۳۹۷
رده بندی دیویی	: ۵۵۹۰۶/۳۲۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۵۲۲۴۲

نام کتاب	: مجموعه قوانین و مقررات و کنوانسیون‌های تابعیت
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: مهدی نریمان‌پور
نوبت و سال چاپ	: دوم - ۱۴۰۱
شمارگان	: ۵۰۰
شابک	: ۶-۲۶۳-۴۱۰-۶۰۰-۹۷۸
قیمت	: ۱۵۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خ منبری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

قوانین: بخش اول..... ۱۱

قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران مصوب ۱۳۱۰/۰۲/۱۹..... ۱۲

قانون راجع به فوت اتباع خارجه مصوب ۱۳۱۷..... ۲۰

قانون منع ازدواج کارمندان وزارت امور خارجه با اتباع بیگانه مصوب ۱۳۴۵/۱۰/۲۵..... ۲۲

قانون استخدام متخصصین فنی خارجی مصوب ۱۳۴۹/۰۴/۰۷..... ۲۳

قانون اجازة الحاق دولت شاهنشاهی ایران به مقاوله‌نامه بین‌المللی شماره ۱۹ مربوط به تساوی رفتار نسبت به کارگران داخلی و خارجی از لحاظ جبران

خسارات ناشی از حوادث کار مصوب ۱۳۵۱/۱۱/۲۶..... ۲۴

قانون گذرنامه مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰..... ۲۸

قانون الحاق ماده واحده به قانون گذرنامه مصوب ۱۳۶۷/۱۰/۱۱..... ۴۳

قانون مجازات عبوردهندگان اشخاص غیرمجاز از مرزهای کشور و اصلاح بعضی از مواد قانون گذرنامه و قانون ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران مصوب

۱۳۶۷/۰۷/۱۴..... ۴۵

قانون مقررات تردد وسایل نقلیه خارجی مصوب ۱۳۷۳/۰۴/۱۲..... ۴۷

قانون الزام اختصاص شماره ملی و کد پستی برای کلیه اتباع ایرانی مصوب

۱۳۷۶/۰۲/۱۷..... ۴۹

قانون اجازة ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت‌های خارجی مصوب ۱۳۷۶/۰۸/۲۱..... ۵۱

قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹..... ۵۲

قانون لزوم بازرسی و انگشتنگاری از اتباع آمریکایی در مبادی ورودی کشور مصوب ۱۳۸۵/۰۸/۲۸..... ۶۲

قانون اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با

مردان خارجی مصوب ۱۳۹۸/۰۷/۰۲..... ۶۳

بخش دوم: آیین‌نامه‌ها، تصویب‌نامه‌ها.....۶۵

- نظام‌نامه اجرای قانون راجع به ترکه اتباع خارجه مصوب ۱۳۱۱/۰۲/۲۰ ۶۶
- آیین‌نامه اداره حفاظت اموال اتباع بیگانه مصوب ۱۳۲۰/۰۸/۲۸ ۷۳
- لایحه قانونی محدودیت ورود اتباع خارجه مصوب ۱۳۳۱/۰۵/۲۰ ۷۵
- آیین‌نامه اشتغال به کار اتباع بیگانه مصوب ۱۳۳۸/۰۶/۳۱ ۷۶
- آیین‌نامه اجرایی تصویب‌نامه قانونی راجع به استملاک اتباع بیگانه در ایران مصوب ۱۳۴۴/۰۵/۰۵ ۷۹
- آیین‌نامه زناشویی بانوان ایران با اتباع بیگانه غیرایرانی مصوب ۱۳۴۵/۰۷/۰۶ ۸۰
- آیین‌نامه اجرایی قانون ورود و اقامت اتباع بیگانه مصوب ۱۳۵۲/۰۳/۱۲ ۸۲
- آیین‌نامه تأسیس مؤسسات خبری و نمایندگی خبرگزاری‌های خارجی در ایران مصوب ۱۳۵۸/۰۵/۲۰ ۸۷
- لایحه قانونی راجع به خبرنگاران خارجی مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۲۸ ۹۰
- ورود و اقامت و فعالیت نمایندگان مذهبی خارجی مصوب ۱۳۵۹/۰۵/۲۷ ۹۱
- ممنوعیت به کار گماردن اتباع خارجی در مشاغل کلیدی و حساس مصوب ۱۳۶۳/۰۶/۲۳ ۹۳
- آیین‌نامه اجرایی بند ۳ ماده ۲۹ قانون گذرنامه مصوب ۱۳۶۳/۰۷/۱۸ ۹۴
- آیین‌نامه اجرایی صدور سند مسافرت پناهندگان سیاسی مصوب ۱۳۶۶/۰۴/۱۰ ۹۶
- آیین‌نامه نظارت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بر فعالیت‌های فرهنگی هنری و تبلیغاتی خارجیان مقیم ایران مصوب ۱۳۶۸/۰۴/۱۰ ۱۰۰
- آیین‌نامه صدور اجازه تأسیس، انحلال و نظارت بر فعالیت وسایل ارتباط جمعی خارجی و نمایندگان وابسته به آن‌ها مصوب ۱۳۶۸/۰۵/۱۴ ۱۰۲

آیین‌نامه نحوه تأمین اعضای هیئت علمی خارجی مورد نیاز مؤسسات آموزشی و پژوهشی مصوب ۱۳۷۰/۰۱/۲۵ ۱۰۵

مقررات ورود و اقامت اتباع خارجی در مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۳/۰۷/۰۹ ۱۰۸

آیین‌نامه اجرایی قانون تردد وسایل نقلیه خارجی مصوب ۱۳۷۳/۰۸/۱۱ ۱۱۱

آیین‌نامه پذیرش دانشجویان خارجی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۵/۰۷/۰۱ ۱۱۸

اجازه صدور روادید برای اتباع خارجه به‌منظور انجام معاملات فرش به ایران مصوب ۱۳۷۶/۰۵/۰۸ ۱۲۶

آیین‌نامه سرمایه‌گذاری‌های ایران در خارج از کشور مصوب ۱۳۷۶/۰۵/۰۸ ۱۲۷

واگذاری وظایف و اختیاراتی به کمیسیون سیاسی- دفاعی هیئت دولت باریاست وزیر کشور به‌منظور ساماندهی امور مربوط به‌اتباع بیگانه و جلوگیری از ورود اتباع غیرمجاز مصوب ۱۳۷۷/۱۱/۰۴ ۱۳۰

آیین‌نامه اجرایی قانون ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت‌های خارجی مصوب ۱۳۷۸/۰۱/۱۱ ۱۳۲

آیین‌نامه اجرایی قانون الزام اختصاص شماره ملی و کد پستی برای کلیه اتباع ایرانی مصوب ۱۳۷۸/۱۲/۰۱ ۱۳۵

تصویب‌نامه در خصوص خروج کالا به همراه هر تبعه خارجی مصوب ۱۳۹۰/۰۶/۱۱ ۱۳۹

آیین‌نامه مربوط به تعیین مناطق ممنوعه تردد و اسکان اتباع خارجی در مرزهای کشور مصوب ۱۳۸۰/۰۷/۰۳ ۱۴۰

آیین‌نامه نحوه آمایش جمعیتی اتباع و مهاجرین خارجی شناسایی‌شده در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۰/۰۷/۰۳ ۱۴۲

آیین‌نامه همکاری شورای هماهنگی اجرایی اتباع بیگانه و ستاد کل نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۰/۰۷/۰۳.....	۱۴۴
تصویب‌نامه راجع به صدور پروانه کار موقت جهت اتباع خارجی مصوب ۱۳۸۰/۰۷/۰۳.....	۱۴۶
آیین‌نامه نحوه آمایش تکمیلی پناهندگان و آوارگان عراقی مصوب ۱۳۸۱/۰۲/۱۷.....	۱۴۷
آیین‌نامه ازدواج مردان ایرانی با زنان خارجی آواره (دارنده کارت هويت ویژه اتباع خارجی) مصوب ۱۳۸۱/۰۲/۱۷.....	۱۴۹
تصویب‌نامه راجع به آیین‌نامه مربوط به تعیین مناطق ممنوعه تردد و اسکان اتباع خارجی در مرزهای کشور مصوب ۱۳۸۱/۰۲/۱۷.....	۱۵۰
ضوابط نحوه بهره‌برداری از اطلاعات آماری طرح‌های شناسایی، آمایش و بازگشت اتباع خارجی مصوب ۱۳۸۱/۰۲/۱۷.....	۱۵۱
آیین‌نامه اجرایی تأسیس مراکز، مؤسسات، کانون‌ها و انجمن‌های فرهنگی و هنری خارجیان مقیم ایران مصوب ۱۳۸۱/۰۳/۲۲.....	۱۵۲
آیین‌نامه اجرایی قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱/۰۶/۲۴.....	۱۵۵
دستورالعمل روش اجرایی و مدارک لازم جهت صدور روادید ورود با حق کار و همچنین صدور، تمدید و تجدید پروانه کار اتباع خارجی موضوع ماده ۱۱ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۲۹ قانون کار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۰۱/۱۹.....	۱۶۹
آیین‌نامه نحوه نظارت بر مصوبات شورای هماهنگی اجرایی اتباع بیگانه مصوب ۱۳۸۲/۰۱/۲۴.....	۱۷۷
تصویب‌نامه راجع به سرمایه‌گذاری خارجی، ضوابط حاکم بر قراردادهای، مشارکت مدنی و بیع متقابل مصوب ۱۳۸۲/۰۴/۱۸.....	۱۷۸

آیین‌نامه رویه شناسایی مشکوک‌التابعین و مدعیان تابعیت ایران مصوب	۱۳۸۲/۰۶/۰۳
۱۸۰.....	
تصویب‌نامه راجع به ساماندهی امور ایرانیان خارج از کشور مصوب ۱۳۸۲/۰۸/۱۸	۱۸۱
۱۳۸۲/۰۸/۱۸.....	
اخذ بهای خدمات از مهاجرین خارجی مقیم شهر تهران مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۲۷	۱۸۲
۱۳۸۳/۱۰/۲۷.....	
تصویب‌نامه راجع به صدور روادید پانزده روزه برای کلیه اتباع غیرایرانی مصوب	۱۳۸۴/۱۰/۰۷
۱۸۳.....	
آیین‌نامه تأسیس مدارس اتباع خارجی مصوب ۱۳۸۶/۰۸/۲۹	۱۸۴
۱۳۸۶/۰۸/۲۹.....	
تصویب‌نامه در خصوص ممنوعیت سفر اتباع ایرانی به سرزمین فلسطین اشغالی	۱۳۸۶/۱۰/۰۲
مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۰۲.....	
۱۸۸.....	
آیین‌نامه کاربردی شدن کارت شناسایی ملی مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۱۵	۱۸۹
۱۳۸۷/۰۲/۱۵.....	
۱۸۹.....	
آیین‌نامه تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص خارجی مرتبط با کشور مصوب	۱۳۸۷/۰۷/۰۳
۱۹۱.....	
شرایط عمومی بیمه‌نامه مسافرتی اتباع خارجی متقاضی ورود به جمهوری	۱۳۹۱/۰۸/۳۰
اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۱/۰۸/۳۰.....	
۱۹۴.....	
آیین‌نامه نحوه تنظیم و ارائه اطلاعات سرمایه‌گذاری‌های خارجی مصوب	۱۳۹۱/۰۹/۲۹
۲۰۲.....	
۲۰۲.....	
آیین‌نامه صدور روادید اتباع خارجی در مناطق آزاد تجاری- صنعتی مصوب	۱۳۹۴/۱۲/۰۸
۲۰۳.....	
۲۰۳.....	
آیین‌نامه نحوه آموزش اتباع خارجی مصوب ۱۳۹۵/۰۲/۰۸	۲۰۶
۱۳۹۵/۰۲/۰۸.....	
۲۰۶.....	
آیین‌نامه ارزش‌گذاری دارایی‌های نامشهود در طرح‌های سرمایه‌گذاری مصوب	۱۳۹۶/۰۲/۲۵
۲۰۸.....	
۲۰۸.....	

آیین‌نامه اعطای تابعیت ایران به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان
خارجی مصوب ۱۳۹۹/۰۲/۳۱ ۲۱۱
آیین‌نامه تعیین تعرفه خدمات کنسول مصوب ۱۴۰۰/۰۸/۲۶ ۲۱۸
تصویب‌نامه در خصوص ضوابط صدور مجوز اقامت پنج‌ساله برای اتباع خارجی
مصوب ۱۴۰۱/۰۱/۱۴ ۲۳۷

۲۳۹ بخش سوم: کنوانسیون‌ها

پروتکل اختیاری مربوط به حل اجباری اختلافات قرارداد وین درباره روابط
سیاسی مصوب ۱۸ آوریل ۱۹۶۱ ۲۴۰
پروتکل اختیاری مربوط به تحصیل تابعیت مصوب ۲۴ آوریل ۱۹۶۳ ۲۴۳
پروتکل مربوط به وضع پناهندگان مصوب ۳۱ ژانویه ۱۹۶۷ ۲۴۵
قانون کنوانسیون مربوط به وضع پناهندگان و پروتکل آن مصوب ۱۳۵۵/۰۳/۲۵ ۲۴۹
کنوانسیون مربوط به وضع پناهندگان مصوب ۲۸ ژوئیه ۱۹۵۱ ۲۵۰
قانون کنوانسیون وین درباره روابط کنسولی مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۰۴ ۲۷۵
کنوانسیون وین درباره روابط کنسولی مصوب ۲۴ آوریل ۱۹۶۳ ۲۷۶

بخش اول

قوانین

قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران مصوب ۱۳۱۰/۰۲/۱۹

ماده ۱- هر یک از اتباع خارجه برای ورود و اقامت و خروج از ایران باید اجازه مأمورین مربوطه ایران را تحصیل نمایند.

ماده ۲^۱- اجازه ورود به ایران و عبور از آن به وسیله ویزای مأمورین ایران در خارجه در روی تذکره و یا اوراق و شهادت‌نامه‌های هویت صادره از طرف دولت متبوعه هر کس تحصیل می‌شود مأمورین ایران در خارجه در موارد ذیل باید از دادن ویزا خودداری نمایند:

- الف- در صورتی که صحت اسناد ارائه شده را تردید نمایند.
- ب- اشخاصی که مطابق قوانین ایران تبعه ایران محسوب شده و بخواهند با اوراق تابعیت غیرایرانی به ایران مسافرت کنند.
- ج- اگر حضور خارجی در ایران بر ضد امنیت مملکت و یا نظم عمومی و یا به جهت دیگری منافی مصالح مملکتی باشد.
- د- اگر خارجی در ایران سابقه محکومیت به جنحه مهم و یا جنایت داشته و یا در مملکت خارجه محکوم به جنحه و یا جنایت شده باشد.
- ه- اگر خارجی قبلاً از ایران اخراج شده باشد.
- و- اگر حضور خارجی در ایران به ملاحظه حفظ‌الصحه عمومی و یا عملیات منافی عفت صلاح نباشد.

ز - اگر خارجی نتواند اثبات نماید که وسایل تحصیل معاش خود را در ایران به وسیله سرمایه یا مشاغل مفیده خود دارا می‌باشد، روایدی که مأمورین ایران در خارجه به بیگانگان می‌دهند علاوه بر حق ورود با مراعات ماده سوم قانون ورود و اقامت اتباع بیگانه حق نود روز اقامت در ایران را نیز به دارنده می‌دهد.

تبصره ۱^۲- دولت می‌تواند در موارد استثنائی ترتیب خاصی بدهد.

۱- اصلاحی ۱۳۳۷/۰۲/۰۳

۲- الحاقی ۱۳۳۷/۰۲/۰۳

تبصره ۲^۱ - مأموران مرزی مجاز از طرف شهرداری کل کشور می‌توانند برای خارجیان روادید عبور صادر نمایند.

تبصره ۳^۲ - شهرداری کل کشور در مرکز و شهرداری‌های مراکز استان و شهرستان می‌توانند برای خارجیان مقیم روادید بازگشت به ایران صادر نمایند.

ماده ۳ - هرگاه یکی از موانع مذکوره در ماده ۲ در موقع ویزا بر مأمور ایران در خارجه مکشوف نبوده و یا بعداً موجود شود مأمورین مربوطه می‌توانند از دادن اجازه توقف دائم یا موقت خودداری نموده و یا اجازه‌های صادره را ملغی نمایند.

در هر یک از موارد فوق پس از الغای اجازه صادره نظمییه محل شخص خارجی را از ایران اخراج خواهد کرد. تشخیص علل مذکوره در این ماده و ماده قبل منحصراً بسته به نظر مأمورین مربوطه ایران است ولی در غیر موارد مذکوره امتناع از دادن اجازه جایز نیست.

ماده ۴ - اقامت اتباع خارجه در ایران بر دو قسم است. اقامت موقت و اقامت دائم.

اقامت دائم در صورتی است که خارجی در خاک ایران اقامتگاه قانونی اختیار نموده باشد و در غیر این صورت اقامت خارجی در ایران موقت محسوب می‌شود. اجازه اقامت موقت و یا دائم از طرف نظمییه باید داده شود و هیچ یک از اتباع خارجه بدون اجازه مزبور و بیش از مدت معینه در اجازه‌های مذکوره نمی‌توانند در ایران اقامت نمایند اجازه موقت و یا دائم قابل تجدید و تمدید می‌باشد.

ماده ۵ - اتباع خارجه ملزم می‌باشند در انقضاء مدت اجازه عبور و یا توقف از خاک ایران خارج شوند مگر اینکه از نظمییه تقاضای تمدید مدت کرده و تحصیل اجازه نمایند

در اجازه ورود و عبور ممکن است گذشتن یک یا چندین مرتبه از سرحدات نیز قید شود.

ماده ۶^۳ - اجازه اقامت دائمی از طرف شهرداری مرکز ناحیه‌ای که خارجی

۱- الحاقی ۱۳۵۰/۰۳/۳۱

۲- الحاقی ۱۳۵۰/۰۳/۳۱

۳- اصلاحی ۱۳۵۰/۰۳/۳۱

می‌خواهد در آن ناحیه اقامتگاه اختیار کند با رعایت مقررات ماده سه داده خواهد شد. خارجی ممکن است این اجازه را قبل از ورود خود به ایران به‌وسیله نمایندگان ایران در خارجه تحصیل کند. جواز اقامت دائمی باید هر سه سال تجدید شود.

ماده ۷- اجازه عبور از خاک ایران از طرف نمایندگان ایران در خارجه با رعایت مقررات ماده ۳ داده می‌شود و به خارجی حق می‌دهد در مدت معینه در اجازه‌نامه در نقاط بین راه توقف نمایند خط سیر و مدت لازم برای عبور ممکن است در اجازه نامه قید شود مدت را نظمیه می‌تواند لدی‌الاقتضا تمدید نماید.

ماده ۸^۱- هر خارجی که بخواهد در ایران اقامت نماید مکلف است ظرف ۸ روز پس از ورود به ایران خود را برای تحصیل پروانه اقامت به شهربانی محل معرفی نماید.

تبصره- مسئولین اماکن عمومی و خصوصی و صاحبان یا متصرفان اماکن شخصی حسب مورد موظفند توقف هر تبعه خارجی را که یک شب یا بیشتر نزد آن‌ها توقف می‌نماید ظرف ۲۴ ساعت پس از ورود خارجی به کلانتری یا ژاندارمری محل اطلاع دهند. فهرست اسامی خارجیان در دفتری که در شهربانی کل کشور تنظیم می‌شود تمرکز خواهد یافت.

ماده ۹- هر خارجی که در خاک ایران اقامت دارد باید از دولت متبوعه خود سندی داشته باشد که هویت و تابعیت او را ثابت نماید.

نظمیه محل می‌تواند لدی‌الاقتضا به خارجی که به عللی نتوانسته است سند سابق‌الذکر را تحصیل کند جواز موقتی برای اقامت یا اجازه مخصوص برای خروج از ایران بدهد و در این صورت نظمیه محل حق دارد محل توقف موقت خارجی را در ایران یا خط سیر او را معین و محدود کند ممکن است بر اسناد مثبت تابعیت خارجی و همچنین در جواز اقامت موقتی اسامی زوجه و اولاد و احفاد ذکور و اناث خارجی و برادران و خواهران او که به حد بلوغ نرسیده و در تحت کفالت و همراه او هستند نیز ثبت شود.

ماده ۱۰ - اجازه خروج از ایران به بیگانگان از طرف مأمورین شهربانی محل اقامت دائمی یا موقتی آن‌ها داده خواهد شد.

تبصره - بیگانگانی که به ایران وارد می‌شوند و مدت توقف آن‌ها از نود روز تجاوز نکند احتیاج به رواید خروج ندارند لیکن موظف می‌باشند برای خروج از ایران اعلامیه خروجی را تکمیل و به مأمورین گمرکی مرز خروجی تسلیم نمایند.

ماده ۱۱ - خارجی را ممکن است در موارد ذیل از خاک ایران اخراج و یا محل توقف او را تغییر داد.

الف - اگر برخلاف مقررات این قانون رفتار نماید.

ب - در صورتی که مطابق مقررات مواد ۳ و ۴ اجازه عبور و یا توقف خارجی ملغی شود.

تصمیم اخراج را اداره نظمیه به‌موقع اجرا می‌گذارد.

در هر موقعی که تصمیم اخراج اتخاذ شود و تأخیر اجرایی منافی مصالح مملکتی نیست از طرف نظمیه و یا از طرف ادارات ذی‌صلاحیت دیگران تصمیم و مهلتی که برای اجرا داده می‌شود به شخصی که باید اخراج شود اخطار خواهد شد. هرگاه خارجی‌ای تقبل کند که در مدتی که از طرف اداره صلاحیت‌دار تعیین می‌شود از ایران خارج بشود آزادانه خارج خواهد شد و الا تحت‌الحفظ اخراج می‌شود مصارف اخراج در مواردی که خارجی باید تحت‌الحفظ اخراج شود از محل عواید مقرر به‌موجب ماده ۱۴ تأدیه خواهد شد.

ماده ۱۲ - در مواقعی که از اعطای جواز اقامت امتناع شده و تصمیم اخراج از طرف مقامات ذی‌صلاحیتی که دولت معین می‌کند اتخاذ می‌شود. خارجی حق خواهد داشت به وزارت داخله مراجعه کرده تقاضای تجدید نظر در تصمیم مزبور را بنماید.

این تقاضا کتبا و یا تلگرافاً به‌وسیله مقام صلاحیت‌داری که تصمیم را اتخاذ کرده داده خواهد شد ولی خارجی می‌تواند مدلول تقاضای خود را مستقیماً به وزارت داخله ارسال دارد.

تقدیم تقاضای تجدید نظر موجب تعویق اجرای تصمیم اخراج، به استثنای مواردی که اخراج از نقطه نظر مصالح مملکتی فوریت دارد خواهد بود ولی ممکن است تا تعیین نتیجه تجدید نظر نظمیة خارجی را در تحت مراقبت مخصوص خود قرار دهد.

ماده ۱۳^۱ - برای حفظ امنیت و یا مصالح عمومی و یا به ملاحظات صحت هیئت‌وزیران می‌توانند تصمیمات ذیل را که ورود و اقامت و خروج و عبور خارجیان را محدود یا مشروط می‌نماید اتخاذ کند.

الف - جلوگیری از کلیه یا قسمتی از مرادوات سرحدی.

ب - منع توقف موقتی یا دائمی در بعضی از مناطق یا عبور از بعضی مناطق ایران.

ج - اتخاذ وسایل مخصوص نظارت نسبت به خارجیان در موارد فوق‌العاده.

د - خارجیانی را که بدون داشتن اسناد لازم وارد خاک ایران شده یا می‌شوند و یا با داشتن اسناد لازم از راه‌های غیرمجاز به کشور وارد گردیده یا می‌گردند علاوه بر مجازات مقرر در قانون ورود و خروج اتباع خارجه مصوب نوزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۱۰ بنا به پیشنهاد وزارت جنگ آنان را برای مدتی که از پنج سال تجاوز نکند ملزم به اقامت اجباری در محل معین نموده و یا اینکه آنها را از کشور اخراج نماید.

ماده ۱۴^۲ - برای صدور اجازه موقت یا دائم و تمدید اجازه عبور خارجیان حقوق ذیل اخذ خواهد شد:

۱ - برای تمدید اجازه عبور و صدور اجازه اقامت موقت و تجدید آن معادل ۱,۰۰۰ ریال.

۲ - برای صدور اجازه اقامت دائم و تجدید آن معادل ۲,۰۰۰ ریال.

تبصره ۱^۳ - به شرط معامله متقابله از اتباع دولی که در کشور آنها از اتباع ایران بهای پروانه اقامت اخذ نمی‌شود از اتباع آنها در کشور شاهنشاهی نیز بهای پروانه اقامت دریافت نخواهد گردید.

۱- اصلاحی ۱۳۳۱/۱۱/۱۶

۲- اصلاحی ۱۳۱۲/۱۲/۲۶

۳- اصلاحی ۱۳۲۵/۱۲/۱۴

تبصره ۲^۱ - کارمندان دفتری و خدمتگزاران سفارتخانه‌ها و کنسولگری‌های دول بیگانه در ایران به شرط رعایت معامله متقابل نسبت به این قبیل کارمندان دولت شاهنشاهی در آن کشورها از پرداخت حق تمبر پروانه اقامت معاف خواهند بود.

ماده ۱۵^۲ - اشخاص ذیل به حبس تعزیری از ۱ تا ۳ سال و یا به جزای نقدی از یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا دویست و پنجاه میلیون (۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند مگر اینکه جرم آن‌ها مشمول قوانینی گردد که مجازات سخت‌تری معین کرده باشد.

۱- هر کس گذرنامه یا جواز اقامت یا جواز عبور جعل کند و یا با علم به مجعول بودن از آن‌ها استفاده کند و یا این قبیل اوراق مجعوله را برای دیگری تحصیل نماید.

۲- هر کس عمداً در نزد مأمورین ذی‌مدخل برای تحصیل تذکره و یا جواز اقامت و یا جواز عبور، شهادت کذب داده و یا اظهارات خلاف واقع نماید و یا موضوعاتی را که در تشخیص تابعیت مؤثر است، کتمان نماید و یا گذرنامه و یا جواز اقامت و یا جواز عبور و یا ورقه هویتی که به وسایل مزبور تحصیل شده است عمداً از آن‌ها استفاده کند.

۳- هر کس عمداً بدون داشتن اسناد و جواز لازم از مرز ایران عبور کند و همچنین هر کس که از راه‌های غیرمجاز و یا مرزهای ممنوعه عبور نماید.

۴- هر کس برای اثبات هویت و یا تابعیت خود از اسناد و یا اوراق و یا ورقه هویت متعلق به دیگری استفاده کند و هر کس برای اثبات تابعیت و یا هویت یک نفر خارجی اسناد و اوراق و یا ورقه هویت متعلق به خود یا غیر را به دیگری بدهد.

۵- هر کس که برای فرار از اجرای تصمیم اخراج که درباره او اتخاذ شده است، مخفی شود و یا پس از اخراج شدن از ایران مجدداً بدون اجازه به خاک ایران مراجعت کند.

۶- هر کس در یکی از اعمال مذکوره فوق شرکت یا معاونت کرده باشد.

۱- اصلاحی ۱۳۴۳/۰۸/۱۹

۲- اصلاحی ۱۳۶۷/۰۷/۱۴

۷- هر کس برای استفاده از حقوقی که به موجب این قانون و یا آیین‌نامه‌های مربوطه به آن می‌توان تحصیل نمود، در خارج از کشور مرتکب یکی از اعمال مذکور در بندهای ۱ و ۲ و ۴ این ماده بشود پس از آمدن به ایران در صورتی که در خارج از کشور به موجب حکم قطعی محکوم و مجازات نشده باشد، تعقیب و مجازات خواهد شد.

تبصره ۱- شروع به ارتکاب جرم‌های مذکور در این ماده در حکم ارتکاب خواهد بود.

تبصره ۲- خارج‌یانی که به تبع اغنام و احشامشان وارد خاک ایران شوند، علاوه بر ضبط احشام به نفع دولت ایران به پنج ماه تا یک سال حبس یا هفت میلیون (۷,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال^۱ جزای نقدی محکوم خواهند شد و در صورتی که بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت همسایه عهدنامه‌ای منعقد شده باشد، بر اساس آن عمل خواهد شد.

ماده ۱۶- هر خارجی که مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های مربوط به آن را رعایت نکند به جزای نقدی از هفتصد هزار (۷۰۰,۰۰۰) ریال تا سی و پنج میلیون (۳۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال^۲ محکوم خواهد شد. مگر اینکه عمل او به موجب این قانون یا قوانین دیگر مجازات شدیدتری داشته باشد همین مجازات درباره مسئولین اماکن عمومی و خصوصی و صاحبان یا متصرفان اماکن شخصی که به تکلیف مقرر در ماده ۸ عمل نکنند مجری خواهد بود.

ماده ۱۷- محاکمه متخلفین از مقررات این قانون در محاکم عمومی به عمل خواهد آمد.

ماده ۱۸- اشخاص ذیل از مقررات این قانون مستثنی خواهند بود:

۱- کسانی که دارای مصونیت سیاسی هستند.

۲- مأمورین قونسولی دول خارجه و افراد عائله آنها که با هم در یک خانه زندگانی می‌کنند و اعضاء رسمی آنها ولی اگر اتباع ایران از طبقات مذکوره مقیمین در یکی از ممالک خارجه از مزایای مزبور کلاً یا بعضاً بهره‌مند نباشند

۱- اصلاحی ۱۳۹۹/۱۱/۰۸

۲- اصلاحی ۱۳۹۹/۱۱/۰۸

نسبت به اتباع مملکت مزبور از طبقات فوق معامله متقابله خواهد شد. از طرف مأمورین ایران به مشمولین فقرات ۱ و ۲ این ماده برای ورود به ایران و همچنین برای عبور و خروج از ایران ویزای سیاسی داده می‌شود به شرط معامله متقابله.

۳- اعضای هیئت‌های اعزامیه دول خارجه که با موافقت دولت ایران وارد ایران می‌شوند و کسان دیگری که دارای ویزای سیاسی مأمورین ایران باشند. تبصره- مقررات مربوطه به اجرای این ماده از طرف وزارت امور خارجه با موافقت وزارت داخله ضمن نظامنامه مخصوص تعیین می‌شود.

ماده ۱۹^۱- در مورد کارکنان وسایط نقلیه هوایی و قطارهای ترانزیتی و کشتی‌ها و مسافرینی که قصد ورود و اقامت در ایران را نداشته و اسناد لازم را که به موجب این قانون باید دارا باشند ندارند و در موقع توقف موقت کشتی‌ها و هواپیماها و قطارها در ایران پیاده می‌شوند وزارت کشور با موافقت وزارت امور خارجه و وزارت دارایی آیین‌نامه مخصوصی تدوین و برای اجرا به شهربانی کل کشور و سازمان‌های مربوط ابلاغ خواهد نمود.

ماده ۲۰- خارجیانی که در تاریخ اجرای این قانون در ایران می‌باشند باید در ظرف دو ماه از تاریخ مزبور مستقیماً به نظمیه محل اقامت خود مراجعه کرده اجازه اقامت تحصیل نمایند دوایر نظمیه بر طبق ماده ۴ و ۶ عمل خواهند نمود.

ماده ۲۱- در نقاطی که نظمیه تأسیس نشده باشد وظایفی را که به موجب این قانون برعهده آن محول است حاکم یا نماینده حکومت محل انجام خواهد داد.

ماده ۲۲- ماده واحده مصوبه ۱۱ تیر ماه ۱۳۰۸ کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی منسوخ است.

ماده ۲۳- این قانون از پانزدهم خرداد ماه یک هزار و سید و ده شمسی به موقع اجرا گذاشته می‌شود

قانون راجع به فوت اتباع خارجه مصوب ۱۳۱۷

ماده ۱- همین که یکی از اتباع خارجه در محلی فوت کند اداره شهربانی محل باید گواهینامه پزشک را که مشعر بر علت فوت باشد با اطلاعات مشروحه راجع به امور ذیل به اداره ثبت احوال آن محل بدهد.

اول- نام متوفی و نام خانوادگی و تابعیت او

دوم- نمره جواز اقامتگاه و گذرنامه با ذکر محل صدور آن

سوم- تاریخ فوت.

چهارم- محل وقوع فوت با ذکر حوزه فرمانداری.

پنجم- اوضاع و احوال واقعه و هرگونه توضیح دیگری که به حسب مورد لازم به نظر آید.

ماده ۲- دفتر ثبت احوال گواهینامه فوت را با قید تابعیت صادر و به وسیله اداره کل ثبت احوال به وزارت امور خارجه می‌فرستد و به علاوه با فرستادن رونوشت گواهینامه فوت مراتب را به پارکه بدایت و به اداره شهربانی اطلاع می‌دهد که هر یک به وظایف مربوطه به خود عمل نمایند.

ماده ۳- هرگاه متوفی در ایران دارای متروکاتی بوده و وارث قانونی یا قائم در ایران نداشته باشد شهربانی مراتب را فوراً به پارکه که بدایت محل اعلام خواهد داشت که مطابق نظامنامه اجرای قانون راجع به ترکه اتباع خارجه در حفظ و تأمین متروکات متوفی اقدام لازم به عمل آید.

ماده ۴- گذرنامه متوفی و همچنین در صورتی که شناسنامه داشته باشد از طرف شهربانی به طور کلی به پارکه بدایت محل ارسال و از طرف پارکه به ترتیب ذیل اقدام می‌شود:

هرگاه در گذرنامه همراهان متوفی از قبیل زن و فرزند که دارای گذرنامه جداگانه نمی‌باشند نیز قید بوده در روی آن فوت دارنده اصلی قید و تصریح می‌شود که گذرنامه فقط نسبت به سایر نامبردگان معتبر محسوب است و به بازماندگان رد می‌شود و در غیر این مورد به وزارت دادگستری فرستاده می‌شود

که به وسیله وزارت امور خارجه به سفارتخانه مربوطه متوفی فرستاده شود.
ماده ۵- جواز اقامت متوفی به ضمیمه رونوشت گواهینامه رسمی فوت از طرف شهربانی مربوطه ضمن گزارش قضیه به اداره اقامت اتباع خارجه و گذرنامه ارسال می‌گردد.

ماده ۶- در نقاطی که شهربانی نباشد مأمورین امنیه و در صورت نبودن امنیه در محل بخشدار و در صورتی که بخشدار نباشد که خدایان وظایفی را که به عهده شهربانی است انجام خواهند داد.

قانون منع ازدواج کارمندان وزارت امور خارجه با اتباع بیگانه مصوب ۱۳۴۵/۱۰/۲۵

ماده واحده- از این تاریخ ازدواج کارمندان وزارت امور خارجه با اتباع بیگانه و یا کسانی که قبلاً بر اثر ازدواج به تابعیت ایران درآمده‌اند ممنوع است. کارمندان متخلف صلاحیت ادامه خدمت در وزارت خارجه را نخواهند داشت.

تبصره ۱- از تاریخ تصویب این قانون هیچ فردی که همسرش تبعه بیگانه باشد و یا سابقاً تابعیت بیگانه داشته است به خدمت وزارت امور خارجه پذیرفته نخواهد شد.

تبصره ۲- اعزام کارمندان فعلی وزارت امور خارجه که دارای همسرانی باشند که قبلاً تبعیت غیرایرانی داشته‌اند از هر طبقه و مقام به مأموریت ثابت کشورهایی که همسر آن‌ها تابعیت آن کشور را داشته‌اند ممنوع است.

قانون استخدام متخصصین فنی خارجی

مصوب ۱۳۴۹/۰۴/۰۷

ماده ۱- در مواردی که استفاده از متخصصین فنی خارجی لازم باشد وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت می‌توانند با تصویب هیئت‌وزیران متخصصین مزبور را استخدام کنند مشروط بر اینکه داوطلب متخصص ایرانی واجد شرایط و حاضر به خدمت موجود نباشد شرایط استخدامی از قبیل تابعیت، مدت خدمت، دستمزد و همچنین سایر ترتیبات مربوط به متخصصین پس از تصویب هیئت‌دولت قابل اجرا است.

تبصره ۱- در قرارداد با هر یک از متخصصین خارجی به‌موجب ماده صریحی باید قید شود که مداخله در امر سیاسی و تخلف از قوانین مملکتی و نظامات داخلی و اداری موجب نقض قرارداد بوده و هیچ‌گونه حقی برای مستخدم متخلف متصور نخواهد بود.

تبصره ۲- دولت مکلف است گزارش مربوط به موارد فوق را در آخر هر سال به اطلاع مجلسین برساند.

ماده ۲- قانون شرایط اساسی کنترات مستخدمین خارجی مصوب ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ شمسی از تاریخ اجرای این قانون لغو می‌شود.

قراردادهای مستخدمین خارجی که در تاریخ اجرای این قانون در خدمت دولت هستند تا پایان مدت به قوت خود باقی است.

قانون اجازة الحاق دولت شاهنشاهی ایران به مقاوله‌نامه بین‌المللی شماره ۱۹ مربوط به تساوی رفتار نسبت به کارگران داخلی و خارجی از لحاظ جبران خسارات ناشی از حوادث کار مصوب ۱۳۵۱/۱۱/۲۶

ماده واحده- به دولت اجازة داده می‌شود به مقاوله‌نامه بین‌المللی شماره ۱۹ مربوط به تساوی رفتار نسبت به کارگران داخلی و خارجی از لحاظ جبران خسارات ناشی از حوادث کار مشتمل بر یک مقدمه و ۱۲ ماده که ضمیمه این قانون است ملحق شود.

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار که بنا به دعوت هیئت‌مدیره دفتر بین‌المللی کار هفتمین دوره اجلاسیه خود را در تاریخ ۱۹ مه ۱۹۲۵ در ژنو منعقد ساخته پس از اخذ تصمیم نسبت به پذیرش پیشنهادات مختلف در خصوص تساوی رفتار بین کارگران داخلی و خارجی در مورد جبران خسارات حوادث ناشی از کار (دومین موضوع دستور دوره اجلاسیه) و پس از اخذ تصمیم بر اینکه پیشنهادات مزبور به‌صورت مقاوله‌نامه بین‌المللی درآید مقاوله‌نامه زیر را که مقاوله‌نامه تساوی رفتار در مورد جبران خسارات ناشی از کار نامیده می‌شود برای الحاق اعضای سازمان بین‌المللی کار طبق مقررات اساسنامه سازمان بین‌المللی کار مورد پذیرش قرار می‌دهد.

ماده ۱-

۱- هر یک از کشورهای عضو سازمان بین‌المللی کار که به مقاوله‌نامه حاضر ملحق می‌شود تعهد می‌نماید که نسبت به اتباع سایر کشورهای عضو سازمان بین‌المللی کار که به این مقاوله‌نامه ملحق شده‌اند و در نتیجه حوادث ناشی از کار در سرزمین آن‌ها آسیبی به آنان می‌رسد و همچنین نسبت به وراث آن‌ها همان رفتاری را که نسبت به اتباع خود راجع به جبران خسارات حوادث ناشی از کار معمول می‌دارد به‌موقع اجرا بگذارد.

۲- این تساوی رفتار درباره اتباع بیگانه و وراث آن‌ها بدون هیچ‌گونه قید و شرط اقامت به‌موقع عمل گذاشته خواهد شد. لیکن در مورد وجوهی که کشورهای عضو و یا اتباع آن‌ها در خارج از کشور خود به‌موجب این اصل باید بپردازند در صورت لزوم با موافقت مخصوص اعضای ذی‌نفع مقرراتی تهیه و تنظیم خواهد شد.

ماده ۲- در مورد جبران خسارات حوادث ناشی از کار راجع به کارگرانی که به‌طور موقت یا متناوب در یکی از کشورهای عضو سازمان به‌حساب کارگاهی که محل اقامت آن در کشور دیگر عضو سازمان می‌باشد که قوانین کشور اخیرالذکر به‌موقع اجرا گذاشته شود.

ماده ۳- کشورهایی که به این مقاله‌نامه ملحق می‌شوند و در کشور آن‌ها هیچ‌گونه ترتیبیاتی خواه از طریق بیمه‌های اجتماعی و یا بیمه به‌طور مقطوع برای جبران خسارات حوادث ناشی از کار وجود ندارد موافقت می‌کند که در ظرف مدت سه سال از تاریخ الحاق به این مقاله‌نامه چنین ترتیبیاتی را در کشور خود فراهم سازند.

ماده ۴- کشورهایی که به این مقاله‌نامه ملحق می‌شوند تعهد می‌کنند که برای اجرای این مقاله‌نامه و نیز اجرای قوانین و آیین‌نامه‌های مربوط به جبران خسارات حوادث ناشی از کار متقابلاً با یکدیگر معاضدت کنند. ضمناً متعهد می‌شوند که از هرگونه تغییرات حاصله در قوانین و آیین‌نامه‌های کشور خود راجع به جبران خسارات حوادث ناشی از کار دفتر بین‌المللی کار را مطلع سازند. تا دفتر مزبور نیز به‌نوبه خود این تغییرات را به اطلاع سایر کشورهای عضو برساند.

ماده ۵- الحاق رسمی به این مقاله‌نامه طبق مقررات اساسنامه سازمان بین‌المللی کار به اطلاع مدیرکل دفتر بین‌المللی کار رسیده و توسط مشارالیه به ثبت خواهد رسید.

ماده ۶-

۱- این مقاله‌نامه به‌محض اینکه الحاق دو کشور عضو سازمان بین‌المللی کار توسط مدیرکل دفتر بین‌المللی کار به ثبت رسید قابل اجرا خواهد بود.

۲- این مقاله‌نامه فقط برای کشورهایی که الحاق آن‌ها به ثبت دفتر بین‌المللی کار رسیده لازم‌الاجرا خواهد بود.

۳- پس از آن مقاله‌نامه حاضر در مورد هر کشور عضو از تاریخ ثبت الحاق آن کشور در دفتر سازمان بین‌المللی کار لازم‌الاجرا خواهد بود.

ماده ۷- به مجرد این‌که الحاق دو کشور عضو سازمان بین‌المللی کار به ثبت دفتر بین‌المللی کار رسید مدیرکل دفتر بین‌المللی کار مراتب را به اطلاع کلیه اعضای سازمان بین‌المللی کار خواهد رسانید. همچنین از ثبت الحاق‌هایی که بعداً به اطلاع او می‌رسد کلیه اعضا را مستحضر خواهد داشت.

ماده ۸- با مراعات مقررات ماده ۶ هر یک از کشورهای عضو که به این مقاله‌نامه ملحق شده است تعهد می‌کند که مقررات مواد ۱، ۲، ۳ و ۴ را حداقل تا تاریخ اول ژانویه ۱۹۲۷ به‌موقع اجرا بگذارد ضمناً هر گونه اقدامات لازم را برای مؤثر بودن مقررات مزبور انجام دهد.

ماده ۹- هر یک از کشورهای عضو که به این مقاله‌نامه ملحق می‌شود تعهد می‌نماید که مفاد آن را در مستعمرات- مستملکات و مناطق تحت‌الحمایه خود طبق مقررات ماده ۳۵ اساسنامه سازمان بین‌المللی کار به‌موقع اجرا بگذارد.

ماده ۱۰- هر یک از کشورهای عضو که به این مقاله‌نامه ملحق شده‌اند می‌توانند پس از انقضای یک دوره ده‌ساله از اولین تاریخ به مرحله اجرا گذاشته شدن مقاله‌نامه حاضر از اجرای آن صرف‌نظر نمایند به شرطی که مراتب را رسماً جهت ثبت به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار اعلام دارند. این‌گاه یک سال پس از ثبت آن در دفتر بین‌المللی کار دارای اعتبار خواهد بود.

ماده ۱۱- هیئت‌مدیره دفتر بین‌المللی کار بایستی اقلأً هر ده سال یک مرتبه گزارشی مبنی بر نحوه اجرای این مقاله‌نامه به کنفرانس تسلیم نموده و لزوم تجدیدنظر و یا اصلاح مقاله‌نامه حاضر را در دستور کار کنفرانس قرار دهد.

ماده ۱۲- متن فرانسه و انگلیسی مقاله‌نامه حاضر متساویاً معتبر می‌باشد متن فوق متن اصلی مقاله‌نامه در خصوص تساوی رفتار در مورد جبران خسارات

حوادث ناشی از کار ۱۹۲۵ می‌باشد که به‌موجب مقاله‌نامه مربوط به تجدیدنظر در مواد نهایی مصوب ۱۹۴۶ اصلاح گردیده است. متن اصلی مقاله‌نامه در تاریخ ۲۴ ژوئن ۱۹۲۵ به‌وسیله آقایان دکتر ادواردینش رییس کنفرانس و آلبرت توماس مدیرکل دفتر بین‌المللی کار امضاء و دارای اعتبار گردیده است. این مقاله‌نامه در تاریخ ۸ سپتامبر ۱۹۲۶ برای اولین مرتبه به‌موقع اجرا گذاشته شده است.

قانون گذرنامه مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰

فصل اول: کلیات

ماده ۱- گذرنامه سندی است که از طرف مأموران صلاحیت‌دار دولت شاهنشاهی مذکور در این قانون برای مسافرت اتباع ایران به خارج و یا اقامت در خارج و یا مسافرت از خارج به ایران داده می‌شود.

ماده ۲- اتباع ایران برای خروج از کشور و یا اقامت در خارج و یا مسافرت از خارج به ایران باید تحصیل گذرنامه نمایند. صدور گذرنامه منوط به ارائه اسنادی است که هویت و تابعیت ایرانی تقاضاکننده را ثابت نماید. اسناد مزبور به‌موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۳- خروج از کشور بدون ارائه گذرنامه یا مدارک مسافرت مذکور در این قانون ممنوع است.

ماده ۴- به‌موجب ماده ۱۶۵ قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰ نسخ شده است.

ماده ۵- بازرسی گذرنامه و مدارک مسافرت و رسیدگی به آن‌ها در مرز با شهربانی کل کشور و در نقاطی که شهربانی نباشد به عهده ژاندارمری کل کشور است. مأموران مربوط مکلفند از ورود افرادی که فاقد گذرنامه یا مدارک لازم برای ورود به ایران باشند جلوگیری نمایند.

تبصره ۱- در مواردی که افرادی فاقد گذرنامه و یا مدارک مسافرت برای مراجعه به ایران باشند در صورتی که تابعیت ایرانی و یا ایرانی آنان محرز شود با رعایت ماده ۲۰ این قانون مکلفند برگ بازگشت به ایران را از مأموریت‌های سیاسی یا کنسولی جمهوری اسلامی ایران در خارجه دریافت نمایند. ضوابط تشخیص و ایرانی بودن این قبیل اشخاص به‌موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۶- برگ مسافرت موضوع ماده ۹ و همچنین برگ بازگشت موضوع ماده ۲۰ و پروانه‌های گذر موضوع مواد ۲۹ و ۳۰ از نظر این قانون در حکم گذرنامه است.

فصل دوم: انواع گذرنامه

ماده ۷- گذرنامه بر سه قسم است:

الف- گذرنامه سیاسی.

ب- گذرنامه خدمت (اعم از فردی یا جمعی).

ج- گذرنامه عادی (اعم از فردی یا جمعی).

تبصره- مشخصات انواع گذرنامه از لحاظ رنگ و شکل و قطع و تعداد اوراق و نظایر آن و همچنین سازمان تهیه‌کننده آن‌ها به‌موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌گردد.

ماده ۸- از تاریخ تصویب این قانون گذرنامه‌های تحصیلی به‌تدریج به گذرنامه‌های عادی تبدیل خواهد شد.

ماده ۹- وزارت امور خارجه می‌تواند در موارد لزوم با موافقت وزیر امور خارجه برای کسانی که به مأموریت‌های خاص اعزام می‌شوند به جای گذرنامه برگ مسافرت انفرادی و یا دسته‌جمعی صادر نماید. مشخصات برگ‌های مذکور در آیین‌نامه اجرایی قانون تعیین خواهد شد.

فصل سوم: گذرنامه‌های سیاسی و خدمت^۱

ماده ۱۰^۲- برای شخصیت‌های زیر گذرنامه سیاسی صادر می‌شود:

۱- رهبر

۲- رییس‌جمهور

۳- رییس مجمع تشخیص مصلحت نظام، رییس مجلس شورای اسلامی، رییس قوه قضاییه، معاون اول رییس‌جمهور، اعضای شورای نگهبان، تولیت آستان قدس رضوی، وزرای دولت جمهوری اسلامی ایران و معاونان رییس‌جمهور.

۴- نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام،

۱- این فصل به موجب قانون اصلاح فصل سوم قانون گذرنامه مصوب ۱۳۶۲/۰۳/۳۱ اصلاح شده است.

۲- اصلاحی ۱۳۷۷/۰۲/۲۰

اعضای شورای شورای عالی امنیت ملی، نمایندگان مجلس خبرگان رهبری و اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۵- رئیس دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور، رئیس دیوان عدالت اداری، رئیس و دادستان دیوان محاسبات، معاونان رئیس قوه قضاییه، رئیس سازمان بازرسی کل کشور، رئیس دفتر مقام معظم رهبری، رئیس کل بانک مرکزی و رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران.

۶- رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و جانشینان ایشان، فرماندهان نیروهای سه‌گانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی ایران، فرماندهی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، فرماندهان حفاظت اطلاعات نیروهای یاد شده.

۷- نمایندگان مستقیم مقام معظم رهبری با معرفی رئیس دفتر ایشان، نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور یا معاون اول رئیس‌جمهور به معرفی دفتر ایشان، نمایندگان ویژه هیئت‌وزیران جهت مأموریت‌های خاص به معرفی دفتر هیئت‌دولت و رؤسای دفاتر روسای قوای سه‌گانه و مجمع تشخیص مصلحت نظام.

۸- رؤسای بنیاد مستضعفان و جانبازان، سازمان تبلیغات اسلامی، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران و استانداران کشور و شهردار تهران.

۹- رؤسای جمهور سابق، نخست‌وزیران سابق، معاونان اول سابق رئیس‌جمهور، رؤسای سابق مجلس شورای اسلامی، رؤسای سابق قوه قضاییه، اعضای سابق شورای عالی قضایی با معرفی بالاترین مقام دستگاه مربوطه.

۱۰- مشاوران مقام معظم رهبری و معاونان دفتر معظم‌له با معرفی رئیس دفتر ایشان، معاونان و مشاوران رئیس‌جمهوری، معاونان معاون اول رئیس‌جمهور، دبیر شورای عالی امنیت ملی و رؤسا و دبیران کمیته‌های شورای مزبور، معاونان وزرا، رؤسای دفاتر تخصصی تحت سرپرستی بلافصل رئیس‌جمهور.

۱۱- شخصیت‌های عالی مقام علمی، دینی، فرهنگی و رؤسای فرهنگستان‌ها با موافقت رئیس‌جمهور.

۱۲- رؤسای دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور و سایر مقامات مندرج در جزء ۵ و اعضای شورای عالی قضایی، وزرا و نمایندگان مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان و معاونان ریاست جمهوری و رییس قوه قضائیه که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی عهده‌دار مناصب فوق بوده‌اند و رؤسای سابق نمایندگی‌های سیاسی و کنسولی و بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور با معرفی بالاترین مقام دستگاه مربوطه.

۱۳- سفرا، مدیران کل و معاونان آنان و رؤسای ادارات وزارت امور خارجه، مأموران ثابت سیاسی و کنسولی.

۱۴- مأموران رمز و مخابرات و کسانی که به نمایندگی از دولت جمهوری اسلامی ایران مقامی را در مؤسسات و نهادهای بین‌المللی عهده دار می‌شوند، پیک‌های سیاسی و کسانی که به مأموریت موقت سیاسی و کنسولی اعزام می‌شوند با موافقت وزیر امور خارجه.

۱۵- رییس، معاونان و مدیران کل منطقه‌ای سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، رایزنان و وابستگان فرهنگی که در پوشش کادر وزارت امور خارجه به خارج از کشور اعزام می‌شوند.

۱۶- مدیران کل مدارس خارج از کشور و دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی و سرپرستی‌های مدارس خارج از کشور به پیشنهاد وزیر آموزش و پرورش.
۱۷- در غیر از موارد یادشده در بالا برای انجام مأموریت‌های خاص سیاسی حسب ضرورت، با تشخیص وزیر امور خارجه.

تبصره ۱- همسران مشمولین بندهای ۱ و ۲ و ۳ این ماده می‌توانند از گذرنامه سیاسی جداگانه استفاده نمایند.

تبصره ۲- نام همسران افراد موصوف در بندهای ۴ تا ۱۴ این ماده در صورتی که همراه دارند گذرنامه باشند به تقاضای دارندة گذرنامه در گذرنامه سیاسی ثبت و از همان گذرنامه استفاده خواهند نمود و تفکیک گذرنامه و صدور گذرنامه سیاسی جهت آنان با موافقت وزیر امور خارجه امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره ۳^۱ - نام فرزندان ذکور کمتر از (۱۸) سال مشمولین این ماده و

فرزندان اناث آنان تا هنگام ازدواج در صورتی که همراه دارنده گذرنامه باشند، به تقاضای دارنده در گذرنامه سیاسی ثبت و از همان گذرنامه استفاده خواهند نمود و در صورت نیاز به تفکیک پس از استعلام از وزارت امور خارجه و در صورت موافقت طبق مقررات این قانون برای آنها گذرنامه خدمت یا عادی صادر خواهد شد.

تبصره ۴^۱ - هم‌طرازان مقامات مندرج در این ماده (بر طبق قانون نظام هماهنگ پرداخت) اعم از شاغل و سابق با معرفی بالاترین مقام دستگاه مربوطه از گذرنامه سیاسی استفاده خواهند نمود.

ماده ۱۱- برای اشخاص زیر گذرنامه خدمت صادر می‌گردد.

۱- اشخاصی که به‌عنوان همراه با رهبر یا یکی از اعضای شورای رهبری به خارج از کشور مسافرت می‌نمایند.

۲- اشخاصی که به‌عنوان همراه در ارتباط با مأموریت با ریاست‌جمهور یا معاون اول رییس‌جمهور به خارج از کشور مسافرت می‌نمایند با معرفی مقام مربوط.

۳- اشخاصی که به‌موجب تصویب‌نامه هیئت‌وزیران برای انجام مأموریت به خارج از کشور اعزام می‌شوند با معرفی دفتر هیئت‌دولت.

۴- کارمندان وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و ارگان‌های وابسته به دولت و ارگان‌های نظامی که به خارج از کشور اعزام می‌گردند با معرفی وزیر مربوطه و ذکر علت مأموریت.

۵- مأموران اداری و فنی وزارت امور خارجه و همسران آنها با موافقت وزیر امور خارجه.

تبصره ۱- نام همسر و فرزندان کمتر از ۱۸ سال مشمولین این ماده در صورتی که همراه دارنده گذرنامه باشند به تقاضای دارنده گذرنامه خدمت در همان گذرنامه ثبت می‌شود.

تبصره ۲- نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج نمی‌توانند برای

۱- الحاقی ۱۳۷۷/۰۲/۲۰

۲- اصلاحی ۱۳۷۷/۰۲/۲۰

۳- اصلاحی ۱۳۷۷/۰۲/۲۰

همسر و فرزندان همراه، گذرنامه خدمت جداگانه صادر نمایند ولی در صورت نیاز به تفکیک پس از استعلام از وزارت امور خارجه و در صورت موافقت طبق مقررات این قانون برای آن‌ها گذرنامه عادی صادر خواهد شد.

ماده ۱۲- صدور گذرنامه سیاسی و خدمت به عهده وزارت امور خارجه است.

ماده ۱۳- مدت اعتبار گذرنامه سیاسی و خدمت یک سال است مگر در مورد مأموران ثابت دولت در نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور در خارجه که اعتبار گذرنامه تا خاتمه مدت مأموریت آنان خواهد بود.

تبصره ۱- تمدید مدت گذرنامه‌های سیاسی و خدمت طبق مقررات این قانون با موافقت وزارت امور خارجه در مرکز توسط اداره گذرنامه و روادید و در خارج از کشور توسط نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران انجام خواهد شد.

تبصره ۲- کلیه دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت در موقع ورود به کشور باید گذرنامه خود را به وزارت امور خارجه تحویل دهند.

فصل چهارم: گذرنامه عادی

ماده ۱۴- صدور گذرنامه عادی در ایران به عهده شهربانی کل کشور و در خارج از ایران با مأمورین کنسولی کشور شاهنشاهی یا مأموران سیاسی عهده‌دار امور کنسولی خواهد بود. مقررات مربوط به ترتیب صدور و تمدید و تجدید و اصلاح گذرنامه به‌موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۱۵- محصلینی که برای تحصیل عازم خارج از کشور می‌باشند با رعایت قانون وظیفه عمومی در مورد تحصیلات غیردانشگاهی از طرف وزارت آموزش و پرورش و در مورد تحصیلات دانشگاهی از طرف وزارت علوم و آموزش عالی به شهربانی کل کشور معرفی می‌شوند.

شغل آن‌ها در گذرنامه محصل ذکر می‌گردد و از پرداخت کلیه وجوه مربوط به صدور گذرنامه معاف می‌باشند. این معافیت شامل محصلینی که گذرنامه تحصیلی آنان تدریجاً به گذرنامه عادی تبدیل خواهد شد نیز می‌باشد محصلینی که گذرنامه تحصیلی آنان به گذرنامه عادی تبدیل می‌شود از مقررات معافیت تحصیلی احضار به خدمت زیر پرچم استفاده خواهند کرد.

ماده ۱۶- به اشخاص زیر هیچ نوع گذرنامه برای خروج از کشور داده نمی‌شود:^۲

- ۱- کسانی که به موجب اعلام کتبی مقامات قضایی حق خروج از کشور را ندارند.
- ۲- کسانی که در خارج از ایران به سبب تکدی و یا ولگردی و یا ارتکاب سرقت و کلاهبرداری و یا به هر عنوان دیگر دارای سوءشهرت باشند.
- ۳- کسانی که مسافرت آن‌ها به خارج کشور به تشخیص مقامات قضایی مخالف مصالح جمهوری اسلامی ایران باشد.

تبصره ۱- رسیدگی و تشخیص افراد مذکور در بند ۲ این ماده واحده به عهده کمیسیون مرکب از نمایندگان:

- ۱- وزارت امور خارجه.
- ۲- وزارت دادگستری
- ۳- وزارت کشور
- ۴- شهربانی جمهوری اسلامی.
- ۵- وزارت اطلاعات که به دعوت وزارت کشور تشکیل خواهد شد می‌باشد.

تبصره ۲- از تاریخ تصویب این ماده واحده، ماده ۱۶ قانون گذرنامه مصوب ۱۳۵۱ و تبصره و بندهای آن و همچنین لایحه قانونی اصلاح ماده ۱۶ قانون

۱- اصلاحی ۱۳۶۲/۰۸/۰۳

۲- مصوبه شماره ۲۳۴۲/۷ قوه قضاییه- اداره کل حقوقی و تدوین قوانین در تاریخ ۱۳۶۵/۰۵/۰۶

سؤال:

کدام‌یک از مراجع قضایی حق صدور ممنوع‌الخروج نمودن افراد را دارد؛ و آیا دادگاه مدنی خاص به این استدلال که خارج شدن زوج از کشور موجب تضییع حق زوجه می‌شود می‌تواند دستور ممنوع‌الخروج بودن زوج را به مراجع انتظامی صادر نماید یا خیر؟

نظریه اداره حقوقی:

اجرای مقررات ماده ۱۶ قانون گذرنامه مختص مقامات قضایی تعقیب‌کننده جرم و دادرها است در واقع عدم خروج از کشور از تبعات ماده ۱۲۸ قانون آئین دادرسی کیفری و در ارتباط با اخذ تأمین از متهم است که همواره باید در دسترس مقامات تعقیب‌کننده جرم باشد اما اینکه سایر مقامات قضایی غیر مرتبط با تعقیب و کشف جرایم نیز می‌توانند مانع خروج افراد از کشور شوند چون این امر خلاف اصل ۲۲ قانون اساسی است و تضییع حقوق افراد احتیاج به نص و اجازه قانون دارد، دادگاه مدنی خاص با نبودن نص در این مورد حق ممانعت افراد را از خروج کشور به‌عنوان اینکه خروج آنان مثلاً باعث تضییع حق زوجه در دادگاه خواهد بود نداشته و اقدام دادگاه در این صورت خلاف قانون خواهد بود.

گذرنامه مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۰۴ شورای انقلاب نسخ می‌شود. (اصلاحی مصوب ۱۳۶۲/۸/۳)

ماده ۱۷- دولت می‌تواند از صدور گذرنامه و خروج بدهکاران قطعی مالیاتی و اجرای دادگستری و ثبت اسناد و متخلفین از انجام تعهدات ارزی طبق ضوابط و مقرراتی که در آیین‌نامه تعیین می‌شود جلوگیری نماید.

ماده ۱۸- برای اشخاص زیر با رعایت شرایط مندرج در این ماده گذرنامه صادر می‌شود:

۱- اشخاصی که کمتر از هجده سال تمام دارند و کسانی که تحت ولایت و قیمومت می‌باشند با اجازه کتبی ولی یا قیم آنان.^۲

۱- اصلاحی نظر شورای نگهبان در مورد ماده ۱۸ گذرنامه نسبت به بانوانی که حج بر ذمه دارند- ۱۳۵۲-۱۳-۴/۱۳۶۳/۰۴
سؤال:

راجع به صدور گذرنامه جهت بانوانی که قصد حج دارند و با ممانعت شوهر مواجه می‌شوند به پیوست تصویر نامه شماره ۱/۳۲۹۴ مورخه ۱۳۶۲/۱۰/۰۴ منضم به نامه شماره ۱/۲۵۷۲۲ مورخه ۱۳۶۲/۱۱/۰۲ سازمان حج و زیارت مبنی بر صدور گذرنامه جهت بانوان شوهرداری که قصد تشریف به مکه معظمه را دارند و با ممانعت شوهر خود مواجه می‌شوند تقدیم می‌گردد، نظر به این که طبق بند ۳ ماده ۱۸ قانون گذرنامه صدور گذرنامه برای بانوان مزبور منوط به مجوز کتبی شوهر می‌باشد و از طرفی انجام حج فریضه می‌باشد. علی‌هذا خواهشمند است در این زمینه راهنمایی‌های لازم مبذول فرمایید.

نظریه شورای نگهبان:
عطف به نامه شماره ۱۴۲۲۶/۴۳/۱۸۲۳/۴۵/۱۱ اطلاق ماده ۱۸ قانون گذرنامه نسبت به بانوانی که حجه الاسلام بر ذمه دارند با موازین شرعی مغایرت دارد.

۲- اصلاحی ۱۳۸۰/۰۳/۲۳
۳- نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه شماره ۷/۹۴/۱۵۵-۱۳۹۴/۰۱/۲۵
سؤال:

۱- با رعایت به ماده ۱۸ قانون گذرنامه که مقرر می‌دارد صدور گذرنامه برای زنان شوهردار منوط به موافقت کتبی شوهر و در موارد اضطراری اجازه دادستان شهرستان درخواست گذرنامه می‌باشد اعلام فرمایید دادستان در مقام استیناد متقاضی و در جهت دادن اجازه برای صدور گذرنامه چه ضوابطی را رعایت می‌کند؟ آیا اضطرار مذکور باید برای دادستان احراز شود یا اینکه اختیارات دادستان در این زمینه ارتباطی با بحث اضطرار نداشته و تشخیص دادستان (بدون لحاظ این موضوع) ملاک عمل می‌باشد؟

۲- اعلام فرمایید آیا در مورد اشخاص کمتر از ۱۸ سال تمام نیز در صورت عدم اجازه کتبی ولی یا قیم، دادستان حق دارد اجازه صدور گذرنامه را بدهد؟
نظریه شماره ۷/۹۴/۱۵۵-۱۳۹۴/۰۱/۲۵-۱۳۹۴/۰۱/۲۵ اداره کل حقوقی قوه قضاییه:

۱- چنانچه زوجه توسط زوج با رعایت مواد قانونی مربوط، ممنوع‌الخروج شده باشد یعنی زوجه مشمول استثنائات مندرج در ماده ۱۸ قانون گذرنامه نبوده و این امر مدنظر مقام ممنوع‌الخروج‌کننده قرار گرفته باشد، در این صورت دادستان شهرستان محل درخواست گذرنامه زوجه، مقامی است که در صورت احراز اضطرار زوجه برای خروج از

۲- مشمولین وظیفه عمومی با اجازه کتبی اداره وظیفه عمومی.

۳- زنان شوهردار ولو کمتر از ۱۸ سال تمام با موافقت کتبی شوهر و در موارد اضطراری اجازه دادستان شهرستان محل درخواست گذرنامه که مکلف است نظر خود را اعم از قبول درخواست یا رد آن حداکثر ظرف سه روز اعلام دارد کافی است. زنانی که با شوهر خود مقیم خارج هستند و زنانی که شوهر خارجی اختیار کرده و به تابعیت ایرانی باقی مانده‌اند از شرط این بند مستثنی می‌باشند.

ماده ۱۹- در صورتی که موانع صدور گذرنامه بعد از صدور آن حادث شود یا کسانی که به موجب ماده ۱۸ صدور گذرنامه موقوف به اجازه آنان است از اجازه خود عدول کنند از خروج دارنده گذرنامه جلوگیری و گذرنامه تا رفع مانع ضبط خواهد شد.

ماده ۲۰- به ایرانیانی که به کشور مراجعت می‌کنند و فاقد گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه باشند و یا اینکه مدت اعتبار آن اسناد منقضی شده باشد به شرط آنکه تابعیت ایرانی آن‌ها مسلم باشد برگ بازگشت که فقط برای بازگشت به ایران معتبر است داده می‌شود.

تبصره- برگ بازگشت از طرف مقامات سیاسی و کنسولی شاهنشاهی در خارج از کشور به‌طور رایگان صادر می‌شود و در مرز از دارنده آن اخذ می‌گردد.

فصل پنجم: همراهان

ماده ۲۱- نام اطفال کمتر از ۱۸ سال تمام که همراه هر یک از والدین یا جد یا جده پدری یا مادری یا زن پدر یا شوهر مادر و یا خواهر و برادر خود مسافرت می‌نمایند در صورت درخواست ولی یا قیم آن‌ها بر حسب مورد در گذرنامه اشخاص مذکور ثبت خواهد گردید.

ماده ۲۲- نام نوزادانی که از زنان ایرانی مقیم خارج هنگام توقف مادر در ایران متولد می‌شوند در گذرنامه مادر ثبت می‌شود و در این مورد نیازی به جلب موافقت پدر نیست و همچنین در مواردی که در خارج از ایران شوهر ایرانی در

کشور (ولو در صورت مخالفت زوج) می‌تواند اجازه را صادر نماید.

۲- با توجه به عموم و اطلاق الحاکم ولی الممتنع و نیز با عنایت به ماده ۴۲ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱، مرجع تصمیم‌گیری در خصوص موضوع خروج طفل در معیت مادرش، دادگاه خانواده می‌باشد.

کشور محل تولد نوزاد حاضر نباشد.

تبصره- اطفال موضوع بند ۴ ماده ۹۷۶ و موضوع ماده ۹۷۸ قانون مدنی مادام که تحت ولایت یا حضانت پدر یا مادر خود هستند می‌توانند به معیت والدین خود با گذرنامه خارجی آنان به خارج از کشور مسافرت نمایند.

ماده ۲۳- برای یک خانواده که با هم مسافرت می‌کنند در صورت تقاضا یک گذرنامه صادر می‌شود و نام زن و اولاد کمتر از ۱۸ سال در آن ثبت خواهد شد. هیچ یک از همراهان مستقلاً حق استفاده از گذرنامه را ندارد و در صورتی که بخواهد از دارنده گذرنامه جدا شود باید گذرنامه جداگانه تحصیل نماید.

فصل ششم: اعتبار گذرنامه عادی

ماده ۲۴- گذرنامه برای مسافرت به کلیه کشورها اعتبار دارد مگر به کشورهایی که دولت در موارد مقتضی مسافرت اتباع ایران را به آن کشورها ممنوع و یا محدود نموده باشد. در صورتی که بعد از صدور گذرنامه محدودیتی مقرر شود وجوه پرداختی کسانی که از مسافرت محروم شوند به آنها مسترد می‌گردد. نحوه اجرای مفاد این ماده ضمن آیین‌نامه اجرایی این قانون معین خواهد شد.

ماده ۲۵-^۱ مدت اعتبار گذرنامه جدید از تاریخ صدور پنج سال است و فقط برای مدت پنج سال دیگر قابل تمدید می‌باشد.

تبصره- گذرنامه‌هایی که تا تاریخ تصویب این قانون سه سال آن‌ها خاتمه نیافته تا پایان مدت مذکور، معتبر خواهند بود.

ماده ۲۶- به موجب قانون اصلاح مواد ۲۵ و ۲۶ قانون گذرنامه مصوب ۱۳۷۳/۰۷/۰۳ حذف شده است.

ماده ۲۷- در صورتی که گذرنامه غیرقابل استفاده و یا مفقود شود پس از رسیدگی لازم که نحوه آن در آیین‌نامه تعیین خواهد شد گذرنامه دیگری با اخذ هزینه‌های صدور صادر می‌شود.

هرگاه قابل استفاده نبودن یا مفقود شدن گذرنامه ناشی از عمل متصدیان

مسئول باشد برای بقیه مدت اعتبار گذرنامه جدید بدون دریافت هزینه‌های صدور صادر خواهد شد.

فصل هفتم: گذرنامه جمعی

ماده ۲۸- گذرنامه جمعی اعم از خدمت یا عادی فقط در ایران و برای گروه‌های زیر صادر می‌شود:

این نوع گذرنامه‌ها به نام رییس گروه صادر و نام و مشخصات همراهان در برگ ضمیمه آن درج خواهد گردید.

۱- افسران- درجه‌داران- افراد و به‌طور کلی کارکنان مشمول قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی که به‌طور جمعی و به‌منظور انجام مأموریت عازم خارج از کشور باشند.

۲- گروه‌های ورزشی که به‌منظور انجام مسابقات عازم خارج هستند به معرفی سازمان تربیت بدنی ایران.

۳- گروه‌های پیشاهنگی به معرفی سازمان پیشاهنگی ایران.

۴- دانشجویان و دانش‌آموزان و معلمان و استادان که برای مطالعات آموزشی و فرهنگی به معرفی وزارتخانه‌های مربوط به خارج می‌روند.

۵- گروه‌های هنری که توسط وزارت فرهنگ و هنر یا وزارت اطلاعات معرفی می‌شوند.

۶- گروه‌های معرفی شده از طرف سازمان‌های دولتی و یا وابسته به دولت و یا جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران.

۷- گروه‌های کارگری برای کارآموزی یا کسب مهارت فنی با تأیید و معرفی وزارت کار و امور اجتماعی.

تبصره ۱- هر یک از اعضای گروه‌های فوق که هنگام مسافرت از گروه خود جدا شود باید گذرنامه جداگانه تحصیل نماید.

تبصره ۲- حداقل تعداد افرادی که می‌توانند از گذرنامه جمعی استفاده نمایند پنج نفر و حداکثر چهل نفر خواهد بود.

تبصره ۳- صدور گذرنامه جمعی در صورتی که به‌منظور انجام مأموریتی

به خرج سازمان‌های دولتی یا جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران باشد مجانی است و در غیر این صورت علاوه بر هزینه صدور یک گذرنامه از هر نفر ده درصد هزینه صدور اخذ خواهد شد.

تبصره ۴- اعتبار گذرنامه جمعی یک سال است و در صورت موافقت سازمان مربوط حداکثر یک سال دیگر تمدید می‌شود.

فصل هشتم: پروانه گذر

ماده ۲۹- در موارد زیر به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت‌وزیران به جای گذرنامه پروانه گذر صادر می‌شود:

- ۱- برای تشریف به مکه معظمه و عتبات مقدسه.
 - ۲- برای کارکنان وسائط نقلیه آبی و هوایی و زمینی.
 - ۳- برای رفت و آمد اتباع دولت شاهنشاهی که در نقاط مرزی کشور و نقاط واقع در سواحل و جزایر خلیج فارس و دریای عمان (دریای مکران) سکونت دارند به مناطق مرزی مجاور و نواحی جنوبی خلیج فارس.
- تبصره ۱-** مشخصات و ترتیب صدور و مدت اعتبار و مرجع صدور پروانه‌های گذر مذکور در این ماده و هزینه صدور آن‌ها به‌موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- حدود مناطق مرزی و سواحل و همچنین نقاط مرزی مجاور و نواحی جنوبی خلیج فارس به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت‌وزیران تعیین خواهد شد.

ماده ۳۰- شهربانی کل کشور بر حسب اعلام وزارت امور خارجه به کسانی که ترک تابعیت ایران را نموده‌اند پروانه گذر خواهد داد و این پروانه فقط برای خروج از ایران معتبر است.

فصل نهم: برگ گذر بیگانگان

ماده ۳۱- شهربانی کل کشور می‌تواند با موافقت سازمان اطلاعات و امنیت کشور و تأیید وزارت امور خارجه برای بیگانگان بدون تابعیت یا خارجیانی که به جهاتی قادر به تحصیل گذرنامه از کشور متبوع خود نیستند برگ گذر بیگانگان

صادر نماید این برگ دلیل تابعیت ایرانی دارنده یا همراهان او محسوب نمی‌شود.
تبصره ۱- مشخصات برگ گذر بیگانگان از لحاظ رنگ و شکل و قطع و غیره به‌موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- نام فرزندان کمتر از ۱۸ سال این قبیل افراد در برگ گذر والدین همچنین نام زن در برگ گذر شوهر به‌شرط آنکه واجد شرایط مذکور در این ماده باشند ثبت می‌شود و استفاده جداگانه از این برگ به‌وسیله همراهان ممنوع است.

ماده ۳۲- مدت اعتبار برگ گذر بیگانگان برای مراجعت به ایران از تاریخ صدور یک سال است و دارنده آن برای هر بار خروج از کشور باید تحصیل اجازه نماید.

فصل دهم: آیین‌نامه‌های اجرایی

ماده ۳۳ ۱- آیین‌نامه‌های مربوط به وجوهی که از متقاضیان گذرنامه و یا اسناد در حکم گذرنامه و یا برگ گذر بیگانگان طبق مقررات باید دریافت شود و سایر آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون توسط وزارتخانه‌های امور خارجه، کشور و دادگستری تهیه و پس از تصویب هیئت‌وزیران به‌موقع اجرا گذارده خواهد شد و تا تصویب آیین‌نامه‌های مزبور مقررات فعلی قابل اجرا است.

فصل یازدهم: مجازات‌ها

ماد ۳۴ ۲- هر ایرانی که بدون گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه از کشور خارج شود، به حبس از ۱ تا ۲ سال یا پرداخت جزای نقدی از بیست و چهار میلیون (۲۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال^۳ محکوم خواهد شد.

۱- اصلاحی ۱۳۸۰/۰۳/۲۳

۲- اصلاحی ۱۳۶۷/۰۷/۱۴

۳- اصلاحی ۱۳۹۹/۱۱/۰۸